

vergadering **C192**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 8 maart 2022

(Deze vergadering werd via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van near infrared spectroscopy bij het monitoren van mestsamensstelling – 1956 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vereenvoudiging en versnelling van de procedures voor omgevingsvergunningen – 1957 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stormbestendigheid van bossen in Vlaanderen – 1964 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de succesratio van beroepsprocedures van en tegen administratieve diensten van het beleidsdomein Omgeving – 2017 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overleg met de Federale Regering over het Ventilusproject – 2020 (2021-2022)	14
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde fusie van de milieu-inspectiediensten – 2024 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change en de biodiversiteitsimpact – 2034 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de status van de schorsing van PFAS-gerelateerde productieprocessen bij 3M in Zwijndrecht – 2073 (2021-2022)	24

**VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van near infrared spectroscopy bij het monitoren van meststoffen
– 1956 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, recent hebben we het jongste Mestrapport besproken in de commissie. U was daar ook bij aanwezig, denk ik. Toen kwam de NIR-technologie (near infrared spectroscopy) kort ter sprake. Het is een goede zaak dat de debietmeters sinds dit jaar in gebruik zijn, maar het lijkt ook een gemiste kans, en slechts een halve oplossing. Deze meters monitoren enkel het debiet, maar niet de samenstelling van de mest. Nochtans is die samenstelling niet altijd even transparant. Uit het Mestrapport blijkt dat er bij controle bij mestverwerkers onrechtmatige verschillen zitten in de inhoudswaarden van de mest. Ook bij de bedrijfsspecifieke meststoffen (BSM) bij individuele landbouwers zijn er nog te veel onregelmatigheden. Zo was in 2020 volgens het Mestrapport voor 27 procent de afwijking van de opvolgstalen te groot ten opzichte van die BSM, waardoor die opnieuw werd ingetrokken. Slechts 34 procent viel binnen de wettelijke grenzen, en voor de overige zijn er nog extra opvolgstalen nodig. Als we dan zien dat het aantal BSM's stijgt die worden toegekend, moeten we in dezen toch extra waakzaam zijn.

Het monitoren van die samenstelling is mogelijk. In Duitsland, in Noordrijn-Westfalen, meet men niet enkel het debiet, maar ook de samenstelling via die zogenaamde NIR-sensoren. Die kunnen stikstof- en fosfaatgehalten direct in de meststroom meten, met een lichte afwijking. Er wordt nog gewerkt aan een verbetering, zodat die afwijking nog kleiner wordt, en de resultaten nog accurater, maar in elk geval zijn die sensoren daar reeds erkend sinds 2018.

Een snelle analyse van de meststoffen heeft natuurlijk heel wat voordelen. Een voordeel is dat de ontvanger van de mest meteen weet hoeveel stikstof en fosfaat in de mest zit en daarmee rekening kan houden bij de bemesting, wat uiteraard eveneens dan weer een voordeel oplevert voor de doelstellingen van het mestactieprogramma (MAP).

Op mijn vraag van 8 december 2020 over die NIR-sensoren in Vlaanderen, antwoordde u dat de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) op zeer korte termijn zou bekijken of de sensoren die in Duitsland zijn erkend, ook kunnen worden toegepast op mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen. Een half jaar later, in juni 2021, gaf u in een antwoord op een schriftelijke vraag van een collega aan dat de toepasbaarheid nog steeds werd onderzocht, en ook tijdens de bespreking van het Mestrapport werd gezegd door de mensen van de VLM dat het onderzoek nog loopt. Nochtans was gepland en werd ook meegedeeld dat het onderzoek hierover in het voorjaar van 2021 zou moeten zijn afgerond. Het is ruim een jaar later, en er lijkt weinig progressie te zijn gemaakt.

Minister, zijn de conclusies van het onderzoek reeds beschikbaar? Is dat afgerond? Zo ja, wat zijn die conclusies? Welke hindernissen zijn er nu om die NIR-sensoren in Vlaanderen te implementeren? Welke toekomst ziet u voor die sensoren in MAP 7?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Steenwegen, dank u wel. De studie over de inzetbaarheid van de NIR-technologie voor de meting van de meststoffen is klaar. De studie concludeert dat er een aantal technische tekortkomingen zijn aan

de huidige technologie. Een Duits certificeringproces leert dat de meetresultaten verkregen met NIR-sensoren duidelijk minder representatief zijn voor de mest-samenstelling dan de traditionele laboanalyse. De afwijkingen ten opzichte van een labometing die worden vastgesteld bij gecertificeerde toestellen, zijn veelal tussen 10 en 25 procent. Ook ziet men dat de meetresultaten voor fosfor minder goed zijn dan voor stikstof, en dat de sensoren niet gepast zijn voor mestsoorten met een stikstofconcentratie lager dan 0,5 kilogram per kubieke meter, zoals veelal het geval is bij effluent komende van de mestverwerking. Op basis van deze conclusies is het gebruik van de NIR-technologie voor metingen op het veld van de mestsamenstelling dan ook niet aan de orde om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van de samenstelling.

Naast deze technologie is er ook onderzoek bezig naar de inzetbaarheid van een andere technologie, de NMR-technologie (nuclear magnetic resonance). Deze techniek biedt beloftevolle perspectieven. De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) volgt van nabij de ontwikkelingen op van de NMR-technologie. De meetresultaten van deze technologie voor stikstof en fosfaat leunen zeer dicht aan bij de labometingen. Onder begeleiding van VITO zal de VLM in de loop van 2022 aan de slag gaan met een proefopstelling van een NMR-toestel.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is toch een beetje vreemd, maar goed, ik ga de resultaten van het onderzoek natuurlijk niet betwijfelen, dat men dat in Duitsland toepast en hier tot de vaststelling komt dat die afwijkingen zo groot zijn. U had het over de NMR-technologie. Ik ben natuurlijk geen specialist, maar ik kan mij moeilijk voorstellen dat die technologie makkelijk in situ kan worden geplaatst. Dat is echt een heel technologische analysetechniek, die volgens mij vooral in een labo thuishoort, maar niet ergens in situ. Ik denk dus dat dat ons probleem niet echt oplost.

Ik kom toch terug op de vaststellingen. De vaststelling is dat, uitgaand van de veronderstelling dat de mestsamenstelling bij een bepaald bedrijf redelijk constant is, aangezien het gaat over een bedrijf met een bepaald soort dieren en zo verder, men daardoor een bedrijfsspecifieke mestsamenstelling kan krijgen, zodat continue analyses niet meer nodig zijn. We stellen echter vast dat die enorm vaak afwijken en dat er steeds meer van dat soort bedrijfsspecifieke toestemmingen worden gegeven. Dan zitten we toch echt wel met een probleem, denk ik. Eerlijk gezegd zie ik weinig heil in die NMR-technologie om in situ tot oplossingen te komen.

Mijn vraag is dus toch ook welke mogelijkheden u ziet om op een andere manier dan ex post te controleren, om toch te proberen in situ op een redelijk makkelijke, geautomatiseerde, vlotte, gedigitaliseerde manier tot een soort analyse te komen. Ik denk immers dat dit toch echt een problematiek is die we moeten kunnen aanpakken. Dit moet het makkelijker maken voor de overheid om controles te doen, maar ook voor de landbouwers zelf, om te zien of ze in orde zijn en hoe ze moeten gebruikmaken van die mest in hun bemesting.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Steenwegen, dank u wel. Ik ben ook geen specialist in die dingen. Ik heb mij dus ook gebaseerd op de antwoorden van onze experts binnen de administratie. De VLM heeft wel aangegeven dat er voor deze NMR-technologie ook toepassingen in situ mogelijk zijn. Ik zie dus zeker mogelijkheden voor dergelijke technieken om in situ zo goed mogelijk de concentratie continu in te schatten. Ik denk ook dat we dat moeten doen, gezien de evaluatie en het feit dat er te weinig resultaten zijn. Als men mij zegt aan de hand van de conclusies van die studie over de NIR-technologie dat die toch nog wat technische tekortkomingen heeft, dan ga ik dat niet in twijfel trekken.

Het enige dat ik wel nog kan vragen, is hoe het dan komt dat men in Duitsland daarmee werkt, hoe men daar in Duitsland naar kijkt. Ik zal dat nog bijkomend laten uitzoeken door de administratie.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, dank u wel. Het lijkt me toch belangrijk dat we dat blijven opvolgen. Ik denk dat iedereen in de commissie, want we hebben daar al vaak vragen over gehad, ervan uitging dat dat toepasbaar zou zijn en voor een stuk een oplossing zou zijn voor die problematiek. Als dat niet mogelijk is, dan dring ik er inderdaad toch op aan om alternatieven te bekijken. Ik hoop dan ook dat we bij de opmaak van MAP 7 zo ver zullen zijn dat we bijvoorbeeld zo'n toepassing ook kunnen integreren in ons beleid, om de controleerbaarheid en de toepasbaarheid van het mestbeleid te vergroten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vereenvoudiging en versnelling van de procedures voor omgevingsvergunningen – 1957 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, zeker de procedures voor omgevingsvergunningen kosten vaak veel tijd en moeite. Dat is iets waarover we het in deze commissie wel eens zijn, denk ik. U gaf enkele weken geleden aan de ambitie te hebben om de procedures voor omgevingsvergunningen te vereenvoudigen en te versnellen in de loop van volgend jaar. Dat zou onder andere gebeuren door bepaalde bevoegdheden te verschuiven, procedures samen te voegen, behandelingstermijnen in te korten en ook sommige investeringen te versnellen. Ook op het vlak van de milieueffectrapportage las ik uw ambitie om naar slankere MER-procedures te gaan, procedures die helderder worden en focussen op de echte milieuknelpunten en niet gaan over duizenden bladzijden overbodige informatie. Dat klinkt me allemaal als muziek in de oren. Daardoor zouden bepaalde infrastructuurprojecten van algemeen belang, zoals fietspaden, wachtbekkens, rioleringen en zelfs windturbineprojecten, sneller tot stand kunnen komen.

Minister, ik heb daarover enkele vragen. Eerst en vooral, hebt u overleg gepleegd met de andere vergunningverlenende overheden, zoals de lokale besturen? Bent u van oordeel dat er met die vereenvoudiging nog voldoende onderbouwd advies wordt gegeven met betrekking tot de plaatsing van bijvoorbeeld windturbineprojecten, waar toch altijd heel veel over te doen is, zeker in de regio errond? Het lijkt me goed dat we vereenvoudigen. Daarover hebben we ook in het regeerakkoord enkele zaken geschreven. Dit is een van die zaken om dat uit te voeren. Is het traject dat we in het kader daarvan hebben afgesproken inzake het aanpassen van het Omgevingsdecreet en de vergunningen, meegenomen in de hervorming die u nu voorstelt? Welke concrete initiatieven volgen er nog in de loop van dit jaar om in 2023 daadwerkelijk die hervorming te realiseren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel. Op 11 februari heeft de regering groen licht gegeven voor mijn drie nota's tot bijsturing van de procedures en de regelgeving, waarbij de focus ligt op het verder vereenvoudigen, verbeteren en versnellen van de procedures. Wij garanderen hierbij rechtszekerheid,

verminderen ook de administratieve lasten, vereenvoudigen de regelgeving en schrappen zinloze en overbodige regels, want in Vlaanderen zijn er gewoon te veel daarvan. De grote lijnen in die drie nota's zijn dan ook heldere, transparante en duidelijke regelgeving met het oog op vereenvoudiging en juridische robuustheid. Ik zal niet ingaan op heel de inhoud van de drie conceptnota's, want dat zou mij te ver leiden, maar ik denk dat eenieder het evaluatierapport inzake het Omgevingsvergunningsdecreet, dat ook is toegelicht in de commissie, ook kent.

Uiteraard zijn de lokale besturen ook betrokken. In eerste instantie verwijs ik naar de evaluatie van het decreet betreffende de omgevingsvergunningen. Daarbij waren diverse actoren betrokken, dus ook de lokale overheden. Er is ook een thema-audit geweest door Audit Vlaanderen bij vijftien lokale besturen, waarbij ook bepaalde elementen zijn doorgesproken en meegenomen. Die lokale besturen zullen bij de verdere uitwerking uiteraard ook nog verder worden betrokken, want het zijn natuurlijk de gemeenten die de meeste vergunningsaanvragen moeten beoordelen.

Voor de modernisering van de milieueffectrapportage zijn er verschillende werkgroepen geweest vanuit het Departement Omgeving, waarbij ook experts en andere administraties zijn betrokken. Er werd ook in een klankbordgroep voorzien. Ook hier zal bij de verdere uitwerking ingezet worden op dialoog. De relevante stakeholders worden doelgroepgericht betrokken, uiteraard ook de lokale besturen.

Ook wat betreft de conceptnota 'Omgevingsbesluit' werd er voorafgaand overleg gepleegd met zowel lokale overheden als met een aantal betrokken agent-schappen. Dat is belangrijk. De verschillende stakeholders stonden positief ten aanzien van een omgevingsbesluit dat kan worden ingezet voor kwalitatieve projecten die worden gekoppeld aan inhoudelijke doelstellingen.

De administratie is al gestart met de verdere uitvoering van de aanpassingen die in de conceptnota's worden voorgesteld. Het is mijn bedoeling om de regelgeving in 2022 en 2023 aan te passen aan de hand van die conceptnota's.

U weet dat wij, waar mogelijk, blijven voortwerken aan die vereenvoudiging en de verduidelijking van de regelgeving. Maar we moeten ook in overeenstemming zijn met de Europese richtlijnen op het vlak van de bescherming van het milieu en ook het standstillprincipe.

Zoals u hebt kunnen lezen in de conceptnota, zal ik ook verdere voorstellen doen op het vlak van de inhoudelijke regelgeving inzake vergunningsplichten. Zo kwam uit de evaluatie bijvoorbeeld aan het licht dat er hier en daar wat overlapping bestaat tussen vergunningsplicht in verschillende decreten, bijvoorbeeld de vergunningsplicht voor functiewijziging naar winkels en de vergunningsplicht vanuit het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid. Ik wil ook toewerken naar een systeem waarbij meer mogelijkheden bestaan voor tijdelijk en omkeerbaar ruimtegebruik, zonder dat we de ruimtelijke draagkracht in gevaar brengen. Er loopt ook een onderzoek naar de mogelijkheid om de verkavelingsplicht te integreren in de gewone vergunningsplichten, zodat je niet langer twee procedures na elkaar moet doorlopen. Dat is in sommige situaties te gek voor woorden.

Het is inderdaad belangrijk dat in dossiers voor de plaatsing van windturbines een grondige afweging gebeurt. Dat is een voorbeeld van projecten waar een deskundig advies heel belangrijk is voor de vergunningverlenende overheid. Onderbouwde adviezen inzake de plaatsing van windturbines blijven uiteraard behouden en belangrijk. Een vermindering van advisering zou zich uiteindelijk tegen ons keren. Goed onderbouwde vergunningen worden immers minder vaak vernietigd door de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVB). Dat moet uiteraard de bedoeling zijn. Om te zorgen voor uniformiteit en gelijke behandeling moeten die adviezen

deskundig onderbouwd worden en is het noodzakelijk om de beslissingsbevoegdheid bij een en hetzelfde niveau te leggen, bijvoorbeeld Vlaanderen.

Ten slotte vraagt u ook naar de timing van de definitieve Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)-regeling, zodat die geïntegreerd kan worden in de aanpassingen aan de regelgeving. Wat de PAS-regeling betreft, gaat het niet om een procedurele aanpassing, maar om een kader voor een robuuste beoordeling van concrete vergunningen, die gepaard gaan met uitstoot van stikstof. Dat inhoudelijk beoordelingskader staat dus op zich los van de procedureregels. Op basis van het politieke akkoord van 23 februari wordt nu de laatste hand gelegd aan het plan-milieueffectrapport (plan-MER) en de passende beoordeling van het definitieve PAS-kader zodat dat in openbaar onderzoek kan gaan.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister, en ook dat u de vraag over de PAS toch beantwoordt hebt, want ik had die overgeslagen omdat er ondertussen een akkoord is dat is gecommuniceerd en waarvan we nota's hebben gezien. Het is belangrijk en goed dat u inzet op het vermijden van die dubbele procedures en toch blijft inzetten op de kwaliteit van de adviezen, die duidelijk, goed en onderbouwd moeten zijn. Die hoeven niet ongelooflijk lang te zijn en ze hoeven ook geen informatie te bevatten die niet nuttig is voor het beoordelen van een dossier.

Door daarin inderdaad te hervormen kunnen we sneller tot goede vergunningen komen waardoor het bedrijfsleven toch wat meer rechtszekerheid krijgt. Dat kan ondernemers ondersteunen in hun investeringen die ze doen, de rechtszekerheid bieden, die snelheid opdrijven. Minister, dat is de goede weg om op verder te gaan. Ik geef u alle steun voor deze hervorming.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Coenegrachts, dank u wel voor de vraag. Minister, ik dank u voor uw antwoord. We kunnen niet tegen het vereenvoudigen en het versnellen van een omgevingsprocedure zijn. Maar onze eerste zorg is natuurlijk dat die kwalitatief is, dat daar voldoende aandacht aan besteed wordt zodanig dat we alle informatie verzamelen om een oordeelkundige beslissing te nemen. In die zin vinden wij het wel belangrijk dat er een zeer grondige, goed uitgebouwde MER-procedure is die alle impact en gevolgen van voorgestelde werkzaamheden of exploitaties op de omgevingen in kaart brengt. Voor ons is die kwaliteit essentieel zodanig dat we de gezondheid van mens en omgeving kunnen garanderen, eerder dan het vereenvoudigen en versnellen als doel op zich.

Ik heb dan ook een vraag over de MER-screening. We hebben gemerkt bijvoorbeeld naar aanleiding van de hoorzittingen van PFOS dat er toch op sommige projecten met een heel beperkte omvang een MER-screening gevraagd wordt, maar heel grote projecten zoals bijvoorbeeld 3M, kunnen er zich ook met een MER-screening van afmaken in de plaats van een volwaardige MER. Het is dus belangrijk dat dat evenwicht hersteld wordt en dat er grondig nagedacht wordt over voor welke projecten een MER-screening voldoende is en voor welke een volwaardig MER opgemaakt moet worden.

Minister, is in de evaluatie van de MER-procedure ook voorzien om te herbekijken waarvoor een MER-screening en een volwaardig MER wordt opgemaakt? Dat lijkt me essentieel te zijn om op een goede manier de milieu-impact van werk en exploitaties te kunnen inschatten.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Coenegrachts, u hebt inderdaad een punt: een advies is een advies, maar het moet inderdaad beperkt zijn tot de essentie. Dat is ook een belangrijk punt uit onze conceptnota. Waar een advies nuttig is gaan we dat ook zo houden.

Mevrouw Schauvliege, het is goed dat u benadrukt dat we de procedure gaan verbeteren en versnellen, want uit de evaluatie is ook gebleken dat waar we kunnen verbeteren, we dat ook moeten doen. We moeten daar echt met een open geest naar kijken. Ik kan verzekeren dat het niet de bedoeling is – ik weet dat u er nog vragen over gesteld hebt – om die daar af te bouwen, integendeel. Voor mij is het belangrijk dat men echt naar de milieueffecten kijkt en dat dat onderzocht wordt. Het mag niet gewoon het afvinken zijn van allerlei puntjes, enzovoort. Men moet zich echt wel focussen op de essentie.

Nu, de Europese richtlijn laat toe om voor bepaalde projecten de MER-plicht te schrappen. Wij houden ons daaraan. Het is de bedoeling om te kijken wat en welke dingen in een MER of MER-screening onderzocht moeten worden. Dat zijn we nu aan het bekijken. Ik kan daar nog niet op antwoorden, maar dat zit ook in die hele oefening.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Een slotreactie is niet nodig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stormbestendigheid van bossen in Vlaanderen – 1964 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, de recente stormen die over Vlaanderen trokken, en die als de zwaarste in de afgelopen dertig jaar werden gecatalogeerd, hebben een grote ravage aangericht door omgewaaide bomen en hebben zelfs twee dodelijke slachtoffers geëist.

Volgens de bosteller werden er sinds 1 oktober 2019 meer dan 1.750.000 nieuwe bomen bij geplant in Vlaanderen. De vraag is echter hoeveel oudere bomen er intussen gesneuveld zijn door de stormen die in tussentijd over Vlaanderen getrokken zijn en waarbij de recente stormen van eind februari van ongeziene kracht waren.

Wetenschappers van de KU Leuven en de UGent pleiten er dan ook voor om onze Vlaamse bossen stormrobuuster te maken. In die optiek dient volgens de wetenschappers de nog steeds veel voorkomende monocultuur van grote populierenplantages en de dennenbossen beperkt te worden. Tevens dienen bossen veel oordeelkundiger uitgedund te worden, zodat de wortelstelsels van de resterende bomen zich beter kunnen ontwikkelen en de kroonhoogte lager zal liggen, omdat de bomen niet extreem doorgroeien op zoek naar licht. Last but not least dient steeds de juiste boomsoort in de daarvoor meest geschikte bodem te worden geplant, alsook moeten de randen van onze bossen absoluut tegen open winden beschermd worden via de aanplanting van struiken en middelhoge bomen die als een soort windscherm kunnen fungeren.

Minister, eind 2019 stelde u in uw beleidsdoelstellingen de aanplant van 4000 hectare nieuw bos tegen 2024, en 10.000 hectare tegen 2030 in het vooruitzicht. Hoeveel bosoppervlakte is er in Vlaanderen sinds eind 2019 verdwenen door

stormschade? Welke maatregelen hebt u intussen reeds uitgevaardigd of zult u nog uitvaardigen om te verzekeren dat onze bestaande en nieuwe Vlaamse bossen ook stormrobuust zullen zijn?

Welke mogelijkheden ziet u om in de Vlaamse bosbouw de monocultuur van grote populierenplantages en dennenbossen terug te dringen of minstens aan banden te leggen?

Bent u bereid om in de bosbeheersplannen voortaan steeds de verplichting te laten opleggen dat langsheen de randen van de bossen die het voorwerp uitmaken van dergelijke plannen, een aanplanting van struiken en middelhoge bomen dient te gebeuren die als een soort windscherm zal fungeren ter bescherming van het bos tegen open stormwinden? En zo nee, waarom niet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is bezig met het introduceren van het concept 'klimaatadaptief beheer' om bossen weerbaarder te maken ten opzichte van de effecten van de klimaatverandering.

Kleinschaliger kappen, werken met zogenaamde toekomstbomen die vanaf hun jeugd systematisch geleidelijk wat extra ruimte krijgen door concurrenten weg te kappen en het sluiten van bosranden waar nodig, zullen onze bossen verder stormbestendig maken. Maar uiteraard kunnen we ook stormen en windhozen verwachten waartegen beheertechnieken niet helpen.

Plekken met stormschade, zelfs in het geval dat alle bomen omgevallen zouden zijn, blijven integraal deel uitmaken van het bos. Elke bosbeheerder neemt na grootschalige windval maatregelen om via kunstmatige, natuurlijke ofwel een gemengde verjonging de bosvegetaties te doen herstellen. Wordt dat niet gedaan, dan is er sprake van een verboden ontbossing. In de vergunningsaanvragen inzake ontbossen wordt niet systematisch bijgehouden of een gevraagde ontbossing een gevolg is van stormschade.

In de standaarden voor bosaanleg van het ANB worden minstens drie hoofdboomsoorten per hectare voorzien, die geplant worden in groepen of kloempen. Daarnaast worden ook nog pionierboomsoorten en struiken geplant. Via subsidies voor bosuitbreiding worden ook in andere openbare bossen en in privébossen gemengde, inheemse bosaanplantingen gestimuleerd. Het beleid is er dus op gericht om plantages van één boomsoort tegen te gaan.

De vraag is eerder hoe om te gaan met bestaande monoculturen. Omvormingen van monoculturen naar soortenrijke en klimaatrobuuste bossen gebeuren vandaag bij het ANB, de terreinbeherende organisaties en private eigenaars. Hoe dit aangepakt dient te worden hangt af van de uitgangssituatie. Zo zal een monocultuurpopulier een andere aanpak vragen dan een bestand met bijvoorbeeld Corsicaanse den of Amerikaanse eik.

Als een beheerplan door een technisch onderlegd persoon wordt opgesteld, dan wordt daarin nu ook al aandacht besteed aan bosranden. Vroeger was die aandacht op bosranden vooral gefocust op het openkappen van de bosranden om meer licht in het bos te krijgen. Met de versnellende klimaatverandering en op basis van het onderzoek dat onder andere aan de UGent wordt gevoerd rond bosmicroklimaat, ligt de nadruk nu echter op het sluiten van bosranden en kleinschalig boomgericht bosbeheer.

Het sluiten van bosranden is belangrijk, maar het is geen goed idee om in alle beheersplannen zomaar een verplichting op te nemen om overal op dezelfde manier bosranden aan te leggen. Elke uitgangssituatie is ook anders. In de reeds genoemde criteria geïntegreerd natuurbeheer is met indicator 1.2.4 een norm van 5

procent opgenomen voor het aandeel open plekken en gevarieerde randen in bosbeheerplannen vanaf type 2.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Bedankt, minister, voor uw toch wel technisch antwoord. Als u onze bossen, zoals u net beloofde, stormbestendiger en weerbaarder zult maken, kunt u steeds op onze steun blijven rekenen.

Ik heb wel nog een aanvullende korte vraag. De stormwinden zijn intussen al even gaan liggen, maar zoals je op recente persbeelden kon zien en zoals ik ook tijdens mijn boswandelingen in de krokusvakantie aan de levenden lijve kon ondervinden, is onder meer in de Vlaamse publiek toegankelijke bossen nog steeds een pak werk om alle ravage op te ruimen en om alle bospaden opnieuw veilig toegankelijk te maken. Dus mijn vraag is: in welke mate is er nood aan extra middelen of extra mankracht binnen de bevoegde Vlaamse overheidsdienst om onze bossen na die zware stormperiodes sneller opnieuw opengesteld te krijgen en ook om het risico op zware ongevallen voor bosbezoekers te beperken?

De voorzitter: Collega Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik heb één specifieke bijkomende vraag, minister. U zei net dat inderdaad wat betreft ... (*onverstaanbaar*) ... In dezen lijkt het mij het toch wel belangrijk om daar eigenlijk ook een stukje een evaluatie of opvolging aan te kunnen geven. Ik stel mij de vraag in welke mate de stormschade in bossen effectief in kaart wordt gebracht? Wordt dat gedaan? Door wie wordt dat gedaan? Op welke wijze wordt dat gedaan? Omdat ik denk dat het toch wel belangrijk is om daar ook een goed beeld van te hebben en te weten wat voortkomt uit stormschade. Om dat dan eigenlijk te kunnen meenemen naar opvolging, maar eventueel ook naar evaluatie toe. Bij deze heb ik de heel punctuele vraag: op welke manier, door wie, wanneer en hoe wordt die stormschade in beeld gebracht?

Ik heb een tweede punctuele vraag, minister. Ik denk in dezen dat het plan rond klimaatrobuste bossen waar u net naar verwees, inderdaad een heel goede zaak is. Ik denk ook wat betreft de bossen op zich, dat zij, door hun groei door de jaren heen, uit zichzelf uit de natuur ook een stuk robuustheid opbouwen. De diversiteit van boomsoorten speelt daar inderdaad ook wel een belangrijke rol in, maar op zich creëren zij zelf ook wel een zekere robuustheid. Natuurlijk, op het moment dat er ingrepen gebeuren in bossen in het kader van bosbeheer – specifiek wil ik hier dan verwijzen naar drastischere maatregelen, zijnde namelijk naar natuurbeheer –, op het moment dat men bossen gaat kappen, of stukken bos gaat kappen, creëert men open plekken in de bossen. Daar gaat die wind natuurlijk tolleren, zeker op het moment dat er storm is, en dus eigenlijk de natuurlijke robuustheid van het bos een stukje aantasten.

Ik heb moeten vaststellen dat in heel wat gebieden waar er open plekken waren gecreëerd, die open plekken drastisch zijn uitgebreid door heel wat boomschade, door omgevallen bomen. Minister, ik vraag me af of dat eigenlijk ook wel op een goede manier in kaart en mee in rekening wordt gebracht als men naar die drastische beheermaatregel gaat, bijvoorbeeld bij het beoordelen van natuurbeheerplannen. Op welke manier kan daar meer rekening mee worden gehouden? Althans met de jongste storm heb ik op het terrein immers heel wat bos- en boomschade gezien. Wordt daar rekening mee houden, en hoe? Kan er in de toekomst meer rekening mee worden gehouden?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik heb ook gezien dat naar aanleiding van de storm van twee jaar geleden toch ook wel heel wat oude natuurbeheerplannen in werking zijn getreden en dat men is overgegaan tot die zoomkappingen in functie van omwonenden en veiligheid. Ik heb ook gemerkt dat die zoomkappingen door

het Agentschap voor Natuur en Bos dan telkens meteen 30 meter bestrijken. Mijn vraag is om dat eens te laten evalueren, om te bekijken of dat steeds die 30 meter moet zijn. Kan dat in de toekomst misschien worden bijgestuurd, zodat men eventueel naar minder brede omrandingskappingen gaat?

Het lijkt me ook wel belangrijk dat, op het moment dat men de oude natuurbeheerplannen in uitvoering laat gaan en overgaat tot kappingen, er beter wordt geïnformeerd en gecommuniceerd ten aanzien van de buurt. Dat komt in de toekomst echter zeker nog naar het parlement. Ik heb daartoe ook een parlementair initiatief genomen.

In het kader van de klimaatrobustheid hoor ik toch ook steeds vaker dat heraanplanten met enkel inheemse boomsoorten misschien wat achterhaald is en dat we meer openheid moeten creëren voor het aanplanten van Europees verantwoorde boomsoorten. Ik zou dus willen vragen om dat ook verder te onderzoeken, om dat verder te laten bekijken door uw administraties, om ter zake in de toekomst misschien toch ook een openheid te creëren en zo onze bossen in Vlaanderen voor de toekomst toch nog te versterken, rekening houdend met de klimaatverandering.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord;

Minister Zuhail Demir: Ik zal beginnen met de eerste vraag. Het ANB en de beheerders zetten natuurlijk maximaal in op het vrijhouden en veilig maken van paden. Daarvoor wordt ook al het personeel ingezet dat we hebben. De veiligheid van paden wordt ook als prioritair gezien. Overhangende bomen worden zo snel mogelijk verwijderd. Als bomen over paden liggen, worden die ook aan de kant gezet of weggezaagd.

Collega Rombouts, stormschade wordt niet apart in kaart gebracht, maar maakt wel deel uit van heel de basisbosmonitoring. Een omgewaaide boom maakt ook deel uit van een natuurlijk bos. Liggend en staand dood hout is ook belangrijk voor zowel de biodiversiteit als de opslag van koolstof. In natuurbeheerplannen wordt ook ingezet op mantel- en zoomvegetatie die goed zijn voor zowel de biodiversiteit als klimaatrobuste bossen die wind- en brandveilig zijn. We werken, zoals gezegd, aan een evaluatie van de beheerrichtlijnen in functie van de klimaatverandering.

Collega De Vroe, ik denk dat er op uw vraag vorige week ook al een antwoord is gegeven. Zo niet, dan zal ik dat moeten nakijken.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Voorzitter, de antwoorden van de minister volstaan. Dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de succesratio van beroepsprocedures van en tegen administratieve diensten van het beleidsdomein Omgeving – 2017 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, ik stelde u in december van vorig jaar een schriftelijke vraag waarin ik polste naar de juridische en buitengerechtelijke geschillen binnen uw bevoegdheden. Ik ontving, waarvoor dank, een

uitgebreid overzicht van het aantal geschillen, de kosten die daaraan waren verbonden en het aantal gevallen waarin de betrokken administratieve dienst zich ook liet vertegenwoordigen door een externe partij. Ik vond dat er in al die cijfers een opvallend hiaat zat: over de succesratio per aangestelde externe vertegenwoordiger of het aantal geschillen tout court die werden beslecht in het voordeel van de administratieve dienst, hadden diverse van die instanties geen gegevens beschikbaar. Het gaat over een kostprijs van ongeveer 43 miljoen euro over elf jaar. Dat is niet onaanzienlijk. Ik vroeg mij daarom af hoe u de cijfers naar aanleiding van die vraag zelf evalueert. Zou het niet nuttig zijn dat de resultaten van die beroepen systematisch zouden worden bijgehouden door de betrokken administraties, net als de succesratio's? Zo zou men immers niet alleen de vertegenwoordiging zelf kunnen evalueren, maar ook beleidsmatig conclusies kunnen trekken over bijvoorbeeld decretale bepalingen die vaker worden aangevochten en waarop de overheid dan al dan niet wordt teruggefloten, zodat daar eventueel een decretale remediëring nodig is. Dat soort cijfers zou ons daar toch een inzicht in kunnen geven, denk ik. Acht u het nuttig om in de toekomst mogelijk bijstellingen te doen wat dat betreft?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel. Ik denk dat we met het schriftelijke antwoord van eind vorig jaar inderdaad een duidelijk overzicht van het aantal juridische geschillen gedurende de voorbije twaalf jaar hebben kunnen geven. Ook de daaraan verbonden kosten werden in beeld gebracht, en dat voor alle diensten van het beleidsdomein Omgeving.

De gevoerde procedures hebben zowel betrekking op geschillen voor administratieve rechtbanken als op geschillen voor gewone rechtbanken. Het gaat doorgaans, toch als het over onze bevoegdheden gaat, om complexe juridische betwistingen: vergoedingen van planschade, schadevergoedingen, bestuurlijke geldboetes, bestuurlijke maatregelen, vergunningen. Ik deel uw mening niet dat steeds kan worden gesproken van een succesratio. Juridische betwistingen zijn niet steeds een zwart-witverhaal. Als iemand bijvoorbeeld een schadevergoeding van 1 miljoen euro vroeg en het Vlaamse Gewest werd uiteindelijk maar veroordeeld tot het betalen van 1000 euro schadevergoeding, werd die procedure dan gewonnen of verloren? Mogelijk wordt een zaak ook in eerste aanleg verloren, maar krijgt het Vlaamse Gewest dan toch gelijk voor het Hof van Beroep of voor het Hof van Cassatie. Het is dus heel moeilijk om dat zo zwart-wit te brengen.

Bij betwistingen van een omgevingsvergunning voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen kan mogelijk wel worden gesproken van een succesratio: ofwel wordt een vergunning inderdaad vernietigd door de raad, ofwel blijft de vergunning overeind en wordt een beroep verworpen. Daar kunnen we dat dus wel toepassen.

Uiteraard worden de rechterlijke uitspraken goed bijgehouden, wordt er gevolg aan gegeven en wordt er waar nodig bijgestuurd. Die bijsturing kan bijvoorbeeld gebeuren in de vergunningenpraktijk of door een aanpassing aan de regelgeving.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik denk dat er toch nood is aan iets meer informatie of statistieken over de procedures die worden gevoerd en de resultaten die daaruit voortvloeien, al was het maar om beleidsmatig eventueel bijstellingen te doen. Ik begrijp dat u niet puur op basis van een gewonnen of verloren zaak een statistische succesratio kunt bijhouden. Inderdaad, als de schadevergoeding wordt aangepast, heb je dan verloren of gewonnen? Nochtans doen sommige van uw departementen dat wel. Die hebben daar dus dan toch blijkbaar oplossingen voor.

Ik vraag me wel af hoe de evaluatie van die externe vertegenwoordigers dan wel gebeurt, als dat niet kwantitatief gebeurt. Is daar een procedure voor? Is daar een kwalitatieve beoordeling voor? Gebeurt dat systematisch, of is dat iets wat gewoon voortkabbelt? Wie beslist dan over die aanwervingen en wie evalueert de externe vertegenwoordigers? Als dat niet op basis van kwantitatieve cijfers is, op welke basis gebeurt dat dan wel?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega Coenegrachts, ik wil u bedanken voor uw interessante vraag en ook voor de eerdere schriftelijke vraag hierover. Ik denk dat het goed is dat we nagaan hoeveel juridische procedures er plaatsvinden tegen de administratie van het beleidsdomein Omgeving. Minister, ik wil ook u en uw diensten bedanken voor het uitvoerige antwoord, met de nodige nuances. Ik heb ook het antwoord op de eerdere schriftelijke vraag eens doorgenomen. Dat zijn inderdaad wel interessante gegevens. Het is ook goed dat u die cijfers correct weergeeft en waar nodig nuance toevoegt, want bij ruimtelijke ordening is het vaak geen zwart-witverhaal, waarbij de rechterlijke uitspraak in het ene of het andere vakje past. Daar is dikwijls veel nuance bij aan te brengen.

Minister, hebt u er weet van wat bij de diverse departementen eigenlijk de belangrijkste aanleiding is om procedures op te starten? Ziet u mogelijkheden om die nog meer dan nu te vermijden en op die manier de gerechtskosten, die in sommige departementen hoog oplopen, te kunnen vermijden?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Het is inderdaad een interessante vraag van de collega, net als de schriftelijke vraag. Om het even in perspectief te plaatsen, lijkt het me ook wel nuttig om te herinneren aan het feit dat een bijzonder klein percentage vergunningen en vergunningenprocedures uiteindelijk voor administratieve en andere rechtbanken terechtkomt. Als ik het goed heb onthouden uit de hoorzitting die we hadden, kwam 0,5 procent van alle vergunningen uiteindelijk voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen terecht. Dat is dus een microscopisch klein deel van het aantal toegekende vergunningen.

Minister, wat de externe dienstverleners betreft, het is heel moeilijk, weet ik uit eigen ervaring als advocaat, om advocaten op hun kwaliteit te beoordelen. Dat is voor sommigen een goede zaak, trouwens. Ik neem uiteraard aan dat het departement werkt met vaste contracten en met vaste abonnementen. Het interesseert me ook om te weten of die stelselmatig kwalitatief worden geëvalueerd. Op basis van welke criteria wordt bekeken met welke vertegenwoordigers er wordt gewerkt? Het is immers één zaak om vast te stellen dat je veel zaken verliest, maar het is natuurlijk een andere zaak om uit te zoeken hoe dat komt, waaraan dat ligt. Dat ligt niet altijd aan de wetgeving of aan de vergunning die ter discussie is. Het kan ook aan een aantal andere zaken liggen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Coenegrachts, dank u wel voor de interessante vraag. Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik heb ook een vraag over die externe dienstverleners. Daar wordt jaarlijks toch wel een aanzienlijk bedrag aan besteed. Wordt naar aanleiding van die cijfers overwogen om meer inhouse mensen aan te trekken om procedures te voeren of te voorkomen? Ik denk in dit verband aan de discussie bij de Vlaamse Brede Heroverweging: in plaats van aan outsourcing wordt er in sommige gevallen nagedacht over insourcing, die efficiënter is. Is dat een oefening die ook wordt gemaakt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u. De aanstelling van advocaten die voor het gewest werken, gebeurt door het departement. Collega Tobback, ik kan mij wel voorstellen dat dat inderdaad niet altijd makkelijk is. Wat is kwalitatief? Ik heb me die vraag ook gesteld toen ik hier pas aankwam. Je ziet ook altijd dezelfde advocaten in diverse van die dossiers. Ik heb toen dus aan het departement gevraagd om regelmatig ook eens een andere wind te laten waaien, met een ander kantoor. Wij hebben dat dus wel gevraagd.

Wij stellen wel vast dat ze dat de laatste tijd wel doen, terwijl dat voorheen echt wel altijd dezelfde kantoren of advocaten waren. Ik vind dat gewoon niet gezond. Op den duur komt dat immers over als een automatisme voor advocaten: 'Die dossiers komen hier toch, of ik nu mijn best doe of niet.' Daarom hebben we gevraagd om geregeld echt wel een ander kantoor, een andere advocaat aan te stellen, en ook om te bekijken wie welke zaken wint. Uiteraard is de kostprijs ook wel van belang.

Collega De Coninck, we hebben aanpassingen doorgevoerd aan het DBRC-decreet (Dienst van de Bestuursrechtscollleges) waarmee hopelijk een aantal procedures kunnen worden vermeden. Ik blijf erbij: beter gemotiveerde vergunningen leiden ook tot minder procedures. De aanpassing aan de planschaderegeling zal ook zorgen voor minder procedures. Planschade moet nu worden gevorderd bij de rechtbanken, maar dat zal dan gebeuren via de commissies. Dat valt ook nog wat af te wachten. Ik denk dat we dat alles ook goed moeten monitoren en evalueren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het overleg met de Federale Regering over het Ventilusproject – 2020 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, vooraleer mijn vraag hier aan u te stellen, heb ik de website van Ventilus en die van de intendant nog eens gecheckt, maar er wordt nog steeds in alle talen gezwegen over de conclusies van de intendant, wiens mandaat eind februari afliep. De aanzet om op 26 november 2021 zijn mandaat met drie maanden te verlengen, was de beslissing van de federale overheid om de productiecapaciteit van de energievoorziening vanop zee te verdrievoudigen en stroom via Denemarken aan te voeren. Volgens u zouden die federale plannen ernstig kunnen interfereren met het Vlaamse Ventilusproject. Volgens uw antwoord op mijn schriftelijke vraag 245 van 9 december van vorig jaar zou u het ENOVER-secretariaat schriftelijk hebben verzocht om de voornoemde problematiek voor bespreking tussen de federale en de Vlaamse overheid te agenderen in de werkgroep inzake gewestgrensoverschrijdende projecten. Via dat overlegplatform zouden de mogelijke vragen en problemen die tussen de federale en de Vlaamse overheid over het Ventilusproject zijn opgedoken, verder worden besproken.

Minister, zoals ik al aangaf in mijn inleiding, liep het mandaat van de intendant af op 26 februari. Is zijn eindrapport ondertussen beschikbaar? Zo ja, wat zijn zijn eindconclusies, en in welke mate zal de Vlaamse Regering rekening houden met zijn bevindingen en gevolg geven aan die eindconclusies? Zo neen, wanneer zal het eindrapport beschikbaar zijn? Wanneer is de ENOVER-werkgroep inzake gewestgrensoverschrijdende projecten sinds 9 december van vorig jaar samengekomen en/of zal de werkgroep in de toekomst nog samenkomen om de vragen en problemen die tussen de federale en de Vlaamse overheid over het project zijn

opgedoken, te bespreken en te ontwijpen? Welke resultaten heeft dat overleg tot op heden reeds opgeleverd, indien er intussen al een overleg zou hebben plaatsgevonden met betrekking tot dit project?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel. Nog zo'n moeilijk dossier, vind ik toch wel. Eind februari liep het mandaat van de intendant voor Ventilulul inderdaad af. Hij heeft zijn eindrapport op 28 februari aan mij overgemaakt. In het verslag van de intendant zijn conclusies opgenomen over de technologiekeuze met het oog op een toekomstgericht robuust net en de gevolgen van de federale plannen met betrekking tot de capaciteitsverhoging, net als aanbevelingen met betrekking tot gezondheid, monitoring enzovoort. Ik hoop dat u begrijpt dat ik de conclusies van het rapport eerst nog moet bespreken in de schoot van de Vlaamse Regering. Ik ga dat in de loop van de komende weken doen, denk ik. Ik moet daar zelf ook nog eens goed over nadenken en alles nog eens goed afwegen. Zoals ik eerder zei, het is geen gemakkelijk dossier. We zullen dit dossier bespreken in de schoot van de regering. Geef me nog even de tijd – niet lang – om alles nog eens goed te overlopen.

Met betrekking tot verder overleg met de federale collega's werd vorig jaar een schrijven gericht aan de federale collega om de vraag te stellen aan het secretariaat Energieoverleg (ENOVER) om dit te agenderen op de werkgroep 'gewestgrensoverschrijdende projecten'. Die werkgroep is volgens mijn informatie sinds 9 december 2021 niet meer samengekomen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Het is inderdaad een moeilijk dossier, minister, maar ook wel een heel belangrijk dossier voor West-Vlaanderen. U hebt het rapport kunnen inkijken; wij blijven vandaag op onze honger zitten. U spreekt over 'weken'. Kunt u een concretere timing geven? Begrijp ik het dan goed dat er geen verlenging komt van het contract van die intendant?

U hebt ongetwijfeld ook de recente persberichten gelezen over het feit dat de roep van de West-Vlaamse bevolking, en ook van de burgemeesters, om naar een ondergrondse verbinding te gaan, steeds luider klinkt. Elia heeft intussen ook moeten toegeven dat het technisch mogelijk is, mits er een aantal extra ondergrondse lussen worden voorzien om de stroomzekerheid optimaal te garanderen. Wat is uw standpunt, minister, met betrekking tot deze pertinente vraag van de bevolking en van de burgemeesters? Het is een vraag die ook gesteund is op de terechte bekommernissen over de gezondheidsrisico's die een bovengronds Ventilululproject met zich mee zouden kunnen brengen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik ben net zoals iedereen benieuwd en ongeduldig om de keuzes van dat Ventilululproject te horen. Ik wil er toch in de eerste plaats op wijzen dat de absolute prioriteit moet zijn om het uit te voeren, in welke vorm dan ook. We zijn sinds een dag of tien in een nieuwe wereld terechtgekomen. Als we inderdaad onafhankelijker willen worden van buitenlandse energieleveranciers, en niet meer honderden miljoenen willen steken in het financieren van de legers van Vladimir Poetin, dan zijn aansluitingen zoals het Ventilululproject, en initiatieven om energie op een andere manier te produceren, nu des te actueler en des te dringender geworden. Die overweging moet in ieder geval meegenomen worden in het afwegen van de kosten-batenanalyse die gemaakt wordt. Ik denk dat iedereen zich daarbij kan aansluiten. Ik wil daar wel bij vermelden dat, indien men overal kiest voor ondergrondse projecten, ik er dan

boven mijn dak ook nog wel een liggen heb die ik graag onder de grond gestopt wil zien, en dan hoop ik dat collega Ryheul daarvoor ook mee wil betalen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhale Demir: Dank u wel, collega Tobback. Ik denk dat niemand het nut van het project ter discussie stelt. Dat wil ik bij deze ook wel benadrukken. Ik ben zelf nooit een grote fan geweest van gascentrales, net om de reden van niet afhankelijk te willen zijn van Poetin en co. De geschiedenis geeft me daarin gelijk, denk ik.

Dit project ligt mij heel nauw aan het hart. Ik probeer daarin verschillende dingen te verzoenen. Ik denk dat het essentieel is dat we de stroom die op zee wordt opgewekt, ook naar het binnenland kunnen brengen, en dat er in West-Vlaanderen echt wel nood is aan de versterking van het net. Maar ik heb natuurlijk ook heel veel begrip voor de bezorgdheid van de burgers. Zij hebben heel veel vragen, ook over gezondheid. Over stralingsnormen is er tot op heden zelfs geen regelgeving. Dat zijn zaken waarvan ik vind dat we die in hun geheel moeten bekijken.

Mevrouw Ryheul, u zegt dat Elia zou hebben gezegd dat ondergronds zou kunnen, mits een aantal lussen voorzien worden. Dat is een nieuw feit voor mij, en ik ben al meer dan anderhalf jaar bezig met dit dossier. Ik zou wel willen weten waar u dat vandaan haalt, want dan mag u mij dat echt wel overmaken. Mail het gewoon door naar zuhale.demir@vlaanderen.be. Ik heb al heel veel professoren, techniekers enzovoort bevroegd. Ik weet niet waar u het vandaan hebt, maar gelieve mij dit asap door te mailen. Ik ben, qua timing, van plan om daarmee binnen twee of drie weken naar de regering te kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik zal dat doen, zoals beloofd. U gaf daarnet in uw antwoord aan dat u het in de schoot van de Vlaamse Regering zult bespreken, maar intussen is het voor velen al enkele maanden duidelijk dat de samenwerking binnen de Vlaamse Regering niet meer ideaal verloopt. Ook voor de bouwshift en het stikstofprobleem zijn jullie er nog maar pas in geslaagd om een besluit op papier te zetten. Het Ventilusproject, minister, is voor West-Vlaanderen minstens even belangrijk, zonet belangrijker dan de bouwshift en het stikstofprobleem. De economie en de energiebevoorrading staan met het Ventilusproject op het spel. De West-Vlaamse bevolking vraagt niet alleen maar eist ook van uw regering dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt. 'Over drie weken', zegt u, maar dat is nog een heel eind wachten tot er eindelijk duidelijkheid komt over de aanleg van dat nieuwe hoogspanningsnetwerk. Bij die aanleg moet er absoluut ook rekening gehouden worden met de veiligheids- en gezondheidsproblemen van dit project.

Ik dank u, en ik kijk er alvast naar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhale Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde fusie van de milieu-inspectiediensten – 2024 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, een van de zaken die de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS heeft blootgelegd is de soms gebrekkige informatiedoorstroming

en samenwerking tussen de verschillende milieuadministraties in Vlaanderen. U wilt als minister de aanbevelingen van de onderzoekscommissie niet afwachten en u kondigde op 22 februari jongstleden de fusie aan van de vijf milieu-inspectiediensten. Zo zullen de inspectiediensten van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Departement Omgeving, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) op korte termijn fuseren. De fusie moet zorgen voor de nodige efficiëntiewinsten op het vlak van handhaving op het terrein en door de aanwerving van achttien voltijdse inspecteurs wordt het totaal ook uitgebreid en versterkt. Ik hoor dat dit binnen de administraties toch wel zorgt voor heel wat vragen.

In de commissievergadering van donderdag 24 februari jongstleden kwam het ook al kort aan bod. U gaf toen aan dat u binnen de schoot van de Vlaamse Regering een aantal knelpunten had besproken met betrekking tot de inspectiediensten van de Vlaamse overheid. U gaf ook aan te onderzoeken hoe de diensten beter zullen kunnen samenwerken, zodat de informatie op een betere manier kan worden gedeeld en zodat men multidisciplinair te werk kan gaan wanneer er acties worden opgezet. Daarbij gaf u aan dat de oefening nog voor het einde van het jaar afgerond zal zijn, zodat de diensten dan ook al daadwerkelijk gefuseerd zullen zijn.

Hieromtrent heb ik de volgende vragen voor u, minister.

Kunt u aangeven welke knelpunten met betrekking tot de inspectiediensten werden besproken?

In welke mate is de fusie van de milieu-inspectiediensten het resultaat van doorgedreven overleg met de diensten zelf?

Ik had ook graag geweten in welke mate u, als minister, tegenwerking of bijval ondervindt vanuit de verschillende diensten, over de aangekondigde fusie?

Ten slotte, minister, er wordt gevreesd dat bevoegdheidsconflicten tussen verschillende diensten ook na de fusie zouden kunnen blijven bestaan. Ik zou graag weten op welke manier u zult trachten om die te voorkomen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega. Ik denk dat we deze discussie ook hebben gevoerd in de commissie van collega Schauvliege. Ik heb inderdaad beslist om een oefening op te starten binnen het beleidsdomein Omgeving, om te kijken naar de inspectiediensten met een gelijkaardige milieuopdracht, om hen op elkaar af te stemmen en beter te laten samenwerken. Zo kunnen we ook veel gerichter en krachtadiger optreden.

Er wordt de komende maanden een gefaseerd plan van aanpak uitgewerkt, waarbij onder andere ook nog bekeken wordt welke inspectiediensten het best samengevoegd worden, dan wel waar nauwere samenwerking aangewezen is. Uiteraard zal eenieder zijn eigen specialiteit behouden, want dit biedt een meerwaarde. Daarbij zal ook rekening gehouden worden met de aanbevelingen uit de lopende forensische en systeemaudit, waarvan we de resultaten tegen eind maart zullen ontvangen.

Ik zal voor het transitietraject uiteraard ook aandacht besteden aan de participatie van alle betrokken entiteiten en zorgen voor een draagvlak, want het is natuurlijk de bedoeling dat we beter, meer en gerichter kunnen optreden.

Bij de integratie zal alvast ook rekening worden gehouden met de aanbevelingen van Audit Vlaanderen, van de forensische audit en van de parlementaire onderzoekscommissie en met de resultaten van de studieopdracht 'Onderzoek van

scenario's voor de stroomlijning van inspectiediensten binnen het beleidsdomein 'Omgeving', die momenteel wordt uitgevoerd. Al deze aanbevelingen en resultaten worden de komende maanden verwacht en nemen we dus mee in onze oefening.

Wat voor mij belangrijk is, is dat we mogelijkheden blijven detecteren die toelaten dat inspectiediensten nog beter samenwerken. Onder andere om die reden is enkele jaren geleden binnen mijn administratie de werkgroep Omgevingshandhaving opgericht, waarin alle inspectiediensten van het beleidsdomein Omgeving zijn vertegenwoordigd. Om mogelijke synergieën tussen deze inspectiediensten te identificeren, bracht deze werkgroep in 2020 en 2021 de samenwerking binnen het beleidsdomein concreter in kaart. In functie daarvan besprak zij de opportuniteiten voor een nauwere samenwerking.

Het managementcomité van het beleidsdomein Omgeving besliste in september 2021 om de gedetecteerde verbetervoorstellen, onder andere ook inzake het delen van toezichtsoopdrachten, te clusteren in drie categorieën. De eerste categorie betreft verbetervoorstellen die een regelgevende aanpassing vergen. De tweede categorie betreft 'quick wins' met het oog op het veranderen van de inspectiepraktijk. De derde categorie betreft verbetervoorstellen die verder onderzoek vergen, met het oog op de inzet van extra middelen en mensen. Het spreekt voor zich dat al deze inzichten stuk voor stuk belangrijk zijn om mee te nemen bij het nu opgestarte traject.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat het inderdaad heel belangrijk is om in het kader van de oefening de slotconclusies van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS, die stilaan ten einde loopt, af te wachten en daar zo goed mogelijk rekening mee te houden. Wat al duidelijk was, is dat er een gebrekkige informatiedoorstroming was, een gebrekkige samenwerking en te weinig informatiedeling tussen al die verschillende milieuadministraties. Dat moet dus effectief beter. Het is belangrijk dat u in uw oefening goed rekening zult houden met die aanbevelingen van die onderzoekscommissie. U spreekt van een fusie. Het is natuurlijk belangrijk, als u effectief gaat fusioneren, dat dit ook werkelijk tot de nodige efficiëntiewinsten zal leiden, want het grootste probleem was natuurlijk een gebrekkige onderlinge communicatie en samenwerking op het terrein. We moeten uiteraard wel degelijk weten of er dan in de toekomst met een eventuele fusie een verbetering zal zijn op dat vlak. Wat dat betreft, kijk ik natuurlijk heel hard uit naar de resultaten van de oefening die u momenteel aan het maken bent.

Ik denk dat het ook belangrijk is, minister, om in het kader van uw oefening in de toekomst ook de handhavingsprioriteiten mee te nemen. Want u sprak in uw antwoord over een verbetering op het vlak van handhaving en zelfs over meer handhaving. Ik denk dat het belangrijk is dat ook onmiddellijk de prioriteiten worden meegedeeld, zodat we op politiek vlak toch zeer goed weten op welke manier die prioriteiten precies ingevuld zullen worden. Ik denk dat dat ook belangrijk is om mee te nemen in die oefening. Dat is ook mijn bijkomende vraag, voorzitter. Zullen die ook meegenomen worden?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor de vraag, collega De Vroe. We hebben het er inderdaad al over gehad in de vorige commissievergadering.

Minister, ik hoor nu van u dat er een onderzoek is opgestart naar verschillende scenario's om efficiënter en beter samen te werken. Ten eerste wil ik van u horen over welke scenario's dat dan precies gaat. Want wat ik er vreemd aan vind, is dat er in de krant al onmiddellijk een eindscenario werd gecommuniceerd, namelijk

alles in één dienst onderbrengen. Ik veronderstel dat dat een van de scenario's is? Over welke scenario's gaat het? En een tweede vraag is hoe ernstig die oefening nog kan worden uitgevoerd als u onmiddellijk al uitlegt wat het eindresultaat van die oefening moet zijn, namelijk alles in één dienst onderbrengen. In welke mate is daar nog bewegingsvrijheid en ruimte om de discussie te voeren? Of is het eigenlijk beslist beleid en moet het studie bureau dat is aangesteld om die scenario's op te stellen, bewijzen dat u een goed scenario voor ogen hebt?

Bruno Tobbac (Vooruit): Minister, ik vind het inderdaad een beetje eigenaardig. Er worden op dit moment heel veel dingen onderzocht op het vlak van resultaten en kwaliteit van inspectie. Onder andere uit de onderzoekscommissie, maar ook al uit eerdere onderzoeken en dossiers zoals rond het mestactieplan, blijkt dat eigenlijk een relatief – om niet te zeggen spectaculair – klein deel van de milieuvergunningen en omgevingsvergunningen daadwerkelijk aan toezicht onderworpen is en dat een gigantische hoeveelheid bedrijven die een omgevingsvergunning hebben, eigenlijk nooit enige vorm van controle of inspectie krijgen.

In die zin kan ik niet zeggen dat ik a priori tegen een fusie van die inspectiediensten ben. Wat mij betreft, moet de meest efficiënte manier maar gevolgd worden. Maar dan zou het veel logischer zijn om te beginnen met duidelijke doelstellingen wat betreft het percentage van vergunningen dat zou moeten worden gecontroleerd, duidelijke targets over het aantal inspecties, over welke soorten inspecties, welke expertise daarvoor nodig is, en vooral ook een overleg met de inspectiediensten op de verschillende niveaus. Want het is echt niet alleen maar bij de Vlaamse omgevingsinspectie dat er problemen zijn. Ook het toezicht van lokale overheden op lagere klassen van vergunningen is schrijnend gebrekkig.

Ik heb dus een beetje het gevoel, hoewel ik niet tegen een fusie ben, dat dit het klassieke verhaal van de kar en het paard is en dat u begint bij het einde, namelijk: we gaan een efficiëntieoefening doen, om misschien met wat minder mensen te kunnen werken, maar niet noodzakelijk om meer te doen. Was de oefening niet beter andersom gebeurd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Tobbac, dat laatste is natuurlijk ook een heel belangrijk punt binnen handhaving en inspectie. Ik vind ook dat we meer moeten kunnen doen. Dat moet de uitkomst zijn van heel die oefening. Het is de bedoeling dat we ook een duidelijke doelstelling opzetten van de richting die we uit willen. Waarom ook niet af en toe onaangekondigde controles doen, zoals we ook BOB-controles doen? Ik vind dat we ook wel gelijkaardige controles moeten doen binnen onze dienst handhaving en inspectie.

Ik ga me misschien iets minder uitdrukken over de vorm, maar de bedoeling is in ieder geval het verbeteren van informatiedoorstroming. Dat is al een heel belangrijk gegeven. Want helaas zie ik toch nog altijd dossiers waarin de ene dienst niet op de hoogte is van de andere. Terwijl je de bodem aan het controleren bent, kun je er misschien ook aan denken om ook eens naar het water of iets anders te kijken. Ik vind dat een heel belangrijk gegeven.

De samenwerking in haar geheel zit inderdaad mee in de oefening. Die eventuele fusie moet leiden tot meer efficiëntie en betere samenwerking. Als dat niet mogelijk blijkt uit deze oefening, hoeft dat voor mij ook niet. Ik ga daar heel duidelijk over zijn. Voor mij is het geen kwestie van gewoon alles bijeen te zetten, en that's it. Neen, daar moet toch wel veel meer uit komen. In de verschillende tussenkomsten in het parlement wordt ook gezegd dat die handhaving beter moet.

Collega De Vroe, ook de handhavingsprioriteiten zullen worden meegenomen binnen die bredere oefening. Dat zal ook deel uitmaken van het komende

handhavingsprogramma. Dan moeten we in zijn geheel kijken hoever we hiermee kunnen springen. Indien er echt volk nodig is – dat zit ook in de oefening –, dan moeten we dat ook meenemen in de hele omkadering. Ik vind dat zeer frustrerend. Ik merk dat ook, ik stel ook vast dat we dat in Vlaanderen veel beter moeten kunnen. Dat is het sluitstuk van heel uw beleid. Er zitten nog altijd te veel blinde vlekken. Ik hou daar niet van. Ik denk dat dat veel beter kan. Dat is toch wel het uitgangspunt van deze hele oefening.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Uiteraard gaan we dat van heel nabij opvolgen. Het was toch wel frapperend om die gebrekkige informatiedeling en de manier waarop het verlopen is bij het 3M-dossier te vernemen. Het is goed dat u die oefening maakt. We gaan dat als parlement uiteraard heel kort opvolgen. We kijken uit naar het resultaat van die oefening en ook naar de prioritering, die er het best ook onmiddellijk op gekleefd wordt. Dank u wel, minister. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change en de biodiversiteitsimpact – 2034 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gweny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Afgelopen zomer bracht het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) het eerste deel en afgelopen week het tweede deel van zijn zesde evaluatierapport waarin men waarschuwde dat de klimaatverandering veel sneller gaat dan gedacht, naar buiten. In het tweede deel worden de gevolgen en de impact van het veranderende klimaat in kaart gebracht. Dat is intussen gepubliceerd.

Vooraf de armsten worden onevenredig hard getroffen. Maar ook in Europa zijn extreme weersomstandigheden meer waarschijnlijk geworden. Waterschaarste, mislukte oogsten, overstromingen en hittedoden zullen ook in Europa toenemen. Eveneens bedreigt klimaatverandering de natuur. Korallen sterven af, soorten verhuizen naar de polen of sterven uit, bossen sterven af door droogte of branden. Om de veerkracht van ecosystemen en soorten te behouden zou 30 tot 50 procent van zowel land als zee beschermd gebied moeten worden.

Dat is ook het belangrijkste actiepunt van de VN-Biodiversiteitstop in Kunming: bescherm 30 procent van de aarde als natuur met 2030 als deadline. In het eerste deel in oktober 2021 werd de Kunming-verklaring aangenomen, waar de ambitie om het verlies aan biodiversiteit tegen 2030 te stoppen, onderschreven wordt. Op concrete doelen voor 2030 is het wachten tot de finale conferentie in april en mei.

Ook Vlaanderen dient zijn verplichtingen na te komen. Minister, als reactie op de barslechte resultaten van het natuurrapport van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) van vorig jaar zei u: "Volgend jaar komt er een globaal Vlaams biodiversiteitsplan in lijn met het Europese."

Minister, hoever staat u met de opmaak van de nieuwe Vlaamse biodiversiteitsstrategie en het bijbehorende actie- en monitoringplan met concrete budgetten, deadlines en indicatoren?

Onderschrijft Vlaanderen de 30x30-doelstelling en op welke manier zult u zorgen voor 30 procent beschermde natuur en 10 procent streng beschermde natuur in Vlaanderen?

In Vlaanderen vormt natte natuur een cruciale buffer tegen droogte en overstromingen. In de commissie van 11 januari antwoordde u te werken aan een Vlaams adaptatieplan. Het vorige is afgelopen in 2020. Hoever staat u met dat plan en welke nieuwe maatregelen neemt u daarin op?

Hoe zal Vlaanderen een effectieve mainstreaming van biodiversiteit in alle andere sectoren bevorderen en stimuleren? Hoe zullen hier budgetten en concrete actieplannen met bijbehorende monitoring voor worden voorzien?

Ons consumptiepatroon zorgt ook voor een biodiversiteitsverlies in het buitenland zoals de ontbossing voor de productie van soja die dient voor veevoeder en bio-brandstof. De richtlijn Hernieuwbare Energie wordt momenteel herzien op Europees niveau. Welk standpunt zal Vlaanderen innemen inzake de afname van de consumptie van de eerste generatie biobrandstoffen? En werkt u aan een actieplan om geïmporteerde ontbossing tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om een ontwerp van Vlaamse biodiversiteitsstrategie voor te bereiden die volledig past in de Europese biodiversiteitsstrategie. Het is u bekend dat van elke lidstaat wordt verwacht dat die bij de Europese Commissie eind dit jaar een 'pledge' indient, waarin aangegeven wordt hoe uitvoering zal worden gegeven aan deze doelstellingen, dit zowel wat betreft mogelijke nieuw aan te wijzen gebieden met wetenschappelijke onderbouwing als bijhorende instandhoudingsdoelen (IHD's) en beheermaatregelen. Gelet op de inhoud die men aan deze pledge moet geven, zal dit de kern vormen van de Vlaamse biodiversiteitsstrategie.

Een belangrijke kanttekening bij de door de Europese biodiversiteitsstrategie 2030 vooropgestelde doelen van 30 procent bescherming van zowel land- als zeeoppervlak en de 10 procent strikte bescherming, is dat deze doelen gelden voor de EU in haar geheel en niet op niveau van elke individuele lidstaat. Van elke lidstaat wordt evenwel verwacht dat hij zijn 'fair share' van de inspanning doet.

De interpretatie van de begrippen 'beschermde gebied' en 'strikt beschermd gebied' is vastgelegd in de nota van de Europese Commissie. Deze nota is niet goedgekeurd door de lidstaten, maar is er wel gekomen na consultatie met de lidstaten. Vlaanderen nam een positief standpunt in omtrent de definities.

De evaluatie van de voorstellen in de pledge zal waarschijnlijk gebeuren per biogeografische regio in de loop van 2023. Vlaanderen zal zijn deel van de inspanningen leveren. Concreet wordt er gewerkt aan ruimtelijke analyses en ecologische onderbouwing en wordt dit materiaal samengebracht met informatie over de bestaande beschermingsregimes en relevante lopende beleidsinitiatieven. Ook is voorzien dat stakeholders en andere overheden zullen worden geconsulteerd.

Ik heb mijn administratie opgedragen een nieuw Vlaams adaptatieplan uit te werken om Vlaanderen verder voor te bereiden op de effecten van de klimaatverandering, en dit zowel op korte termijn tegen 2030 als op langere termijn. Tegelijkertijd gaf ik de opdracht aan het Vlaamse expertenpanel hoogwaterbeveiliging om op basis van de studie die de impact van een waterbom in kaart heeft gebracht, een concreet beleidsadvies te formuleren. Gezien het belang van dit advies voor het nemen van concrete maatregelen om onze samenleving en omgeving aan te passen aan de effecten van de klimaatverandering, vind ik het zeer belangrijk om dit advies te kunnen integreren in het Vlaamse adaptatieplan

en zo om te zetten in concrete maatregelen. Dit advies verwacht ik tegen de zomer. Na verwerking ervan zal ik het adaptatieplan voorleggen aan de Vlaamse Regering. Dit zal natuurlijk veel verder gaan dan de Blue Deal die we helemaal aan het begin van de legislatuur hebben gemaakt.

In het Vlaams adaptatieplan wordt natuur onze belangrijkste bondgenoot. Bossen, natte natuur en stedelijk groen zorgen voor de vastlegging van koolstof en buffering van zowel wateroverlast, als droogte en hitte-effecten. Meer bos en natte natuur staan hoog op de agenda, net als het verweven en verbinden van de natuur in Vlaanderen via groenblauwe netwerken. Ik zal verdere maatregelen nemen rond wetlandherstel en bescherming en herstel van veen en om risicovolle gebieden maximaal te vrijwaren.

Naast een permanente aandacht voor klimaat in alle sectoren moet er ook steeds gedacht worden aan de impact van onze acties op biodiversiteit. We werken hieraan op vele fronten, naast uiteraard de opmaak van de Vlaamse biodiversiteitsstrategie.

Ik geef enkele voorbeelden die illustreren hoe we biodiversiteit onder de aandacht brengen van andere beleidssectoren. Denk aan het permanente onderzoek en de monitoring rond biodiversiteit door mijn administraties, communicatie rond het belang van biodiversiteit via www.ecopedia.be, en de Week van de Bij en de Week van het Bos. In het verlengde van de Green Deal Bedrijven en Biodiversiteit werkt mijn administratie samen met partners aan een project om met behulp van 'nature-based solutions' te werken. Ik heb al verwezen naar de Blue Deal. Ik denk ook aan het Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers, de Green Deal Natuurlijke tuinen, de Tuinrangers en allerlei Europese pilootprojecten die inzetten op het verbeteren van de biodiversiteit. We doen mee met de Belgische biodiversiteitsalliantie, met als doel partners te motiveren om mee te werken aan doelstellingen rond biodiversiteit.

Het kenniscentrum stedelijke natuur in Antwerpen wordt opgestart. We werken met de Onpartijdige Instelling voor de Controle van de Bouwproducten (COPRO) aan de introductie van meer natuurinclusieve technieken in de bouwsector. De administratie ondersteunt de uitbouw van een afdeling groen binnen het Proefcentrum voor Sierteelt. Daarbij wordt ingezet op meer biodiversiteit binnen de groensector. Ook zorgen we voor groendaken, groengevels en groen in de stad via de opvolging van het project Green Roofs UP!. Ik verwijs verder naar de projectsubsidie rond natuurinclusief bouwen. Mijn administratie is ook bezig met de opmaak van een project om bestaande en nieuwe faunavoorzieningen aan gebouwen te testen, te ontwikkelen en vooral meer ingang te doen vinden in de bouwsector.

Ik kom tot uw vijfde vraag. Binnen de EU lopen een aantal processen die samen tot doel hebben om de globale ontbossing een halt toe te roepen en die verder gaan of aanvullend zijn op de verordening Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) uit 2003 en de Europese Houtverordening uit 2010. Het voorstel van verordening met betrekking tot ontbossing en bosdegradatie wil de in- en uitvoer van een reeks van goederen en producten die gelinkt zijn aan de door de EU-aangedreven ontbossing stoppen. Op dit ogenblik zijn dat hout, veeteelt, cacao, koffie, soja en palmolie voor zowel consumptie als voor energiebron. Er is mogelijkheid tot uitbreiding van deze scope, zowel van de producten als van de te beschermen ecosystemen, binnen de twee jaar.

Met betrekking tot palmolie pleitte België er in het kader van de besprekingen in de Raad van Ministers voor om het aandeel palmolie gradueel te herleiden tot nul tegen 1 januari 2023. Met betrekking tot sojaolie pleitte België voor een graduele herleiding tot nul tegen 31 juni 2023.

De uitfasering van palmolie als bron van hernieuwbare energie onder een herziening van de richtlijn hernieuwbare energie en met ingang van 2023 om te landen in 2030, zal een zo mogelijk nog groter effect hebben op de door de EU aangedreven ontbossingdruk. Ik steun beide initiatieven ten volle. Zeker voor palmolie, maar ook voor sojaolie zijn er ondertussen voldoende alternatieven. We moeten daar echt verder op inzetten.

Volledigheidshalve vermeld ik wel dat België nog geen gedetailleerd politiek standpunt heeft vastgesteld, maar deze keer ligt het niet aan ons.

Aanvullend zal de EU partnerschappen aangaan met de producerende landen en een internationale samenwerking opzetten rond ontbossing met de verbruikende landen. Ook dit zullen wij ten volle steunen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb uit uw antwoord onthouden dat wij een klimaatadaptatieplan mogen verwachten in het najaar van 2022.

Een klimaatplan bevat een mitigatieplan en een adaptatieplan. Het is dringend nodig dat we zo snel als mogelijk een goed plan op tafel leggen. We hebben met de waterbom immers gemerkt hoe belangrijk die adaptatie is. We zullen dat dus heel nauw opvolgen.

Ten tweede, minister, naar aanleiding van COP26 (Conference of the Parties) heeft de EU aangekondigd dat ze 100 miljoen euro zal schenken aan het Adaptatiefonds van de Verenigde Naties waarmee projecten en programma's worden gefinancierd voor kwetsbare landen om hen te helpen het hoofd te bieden aan de klimaatverandering.

Minister, het is uiterst belangrijk dat wij in Vlaanderen een klimaatadaptatieplan maken en werk maken van een klimaatadaptief beleid. Maar mijn vraag is heel concreet: hoe solidair zijn we? Welk bedrag heeft de Vlaamse Regering jaarlijks veil voor het voeden van het VN-Adaptatiefonds, om ook in kwetsbare landen ondersteuning te bieden en het hoofd te bieden aan de klimaatverandering?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik moet dat laatste navragen, want ik weet het niet uit het hoofd. Het lijkt mij logisch dat we daaraan bijdragen, maar ik ken het bedrag niet. Mijn medewerker zal het opvragen en jullie bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Nog heel kort een slotreactie. Ik wil inderdaad nog eens even benadrukken hoe belangrijk het is om ons in Vlaanderen voor te bereiden op die klimaatverandering en ons klimaatadaptief beleid echt te gaan uitbouwen. Niet met een aantal deelacties, maar in een gestructureerd en gecoördineerd beleid. Wij kijken dus vol spanning uit naar dat klimaatadaptatieplan en wij roepen toch ook op om solidair te zijn met de landen die het echt moeilijk hebben en het grootste slachtoffer zijn van die klimaatverandering. Wij vinden dat Vlaanderen zijn steentje daartoe ook moet bijdragen. Ik kijk dus inderdaad wel uit naar het bedrag dat Vlaanderen veil heeft om ook die landen te ondersteunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de status van de schorsing van PFAS-gerelateerde productieprocessen bij 3M in Zwijndrecht – 2073 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik heb eigenlijk nog twee vragen over een aantal procedures die lopende zijn.

Minister, op 29 oktober besliste de Vlaamse Omgevingsinspectie om over te gaan tot het opleggen van een veiligheidsmaatregel die chemiebedrijf 3M ertoe zou verplichten alle productieprocessen waarbij PFAS-stoffen worden uitgestoten tijdelijk stop te zetten. Mijn vraag is hierbij heel concreet. Wat is de stand van zaken hieromtrent? Welke productieprocessen werden stilgelegd? Intussen vonden ook onderhandelingen plaats, wat is er uit die onderhandelingen gekomen? Welke productieprocessen werden opnieuw opgestart en onder welke voorwaarden? Dat is mijn eerste vraag.

Mijn tweede vraag is de volgende. Op 13 oktober 2021 werd door de Omgevingsinspectie een bestuurlijke maatregel opgelegd om alle afvalhopen die zich op het terrein van 3M bevinden, tegen 1 februari te verwijderen, in 2022 weliswaar. We zijn nu 8 maart 2022 en mijn vraag is: werden deze grondhopen verwijderd? Waar werden deze gronden naartoe afgevoerd? En welke andere gevolgen had deze bestuurlijke maatregel nog?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: 3M heeft de productieprocessen met de PFAS-emissies stilgelegd, zoals opgelegd ook in de veiligheidsmaatregel. In concreto gaat het over meer dan honderd productieprocessen met PFAS-emissies die voorlopig dus niet meer opgestart mogen worden.

3M heeft ARCHE Consulting aangesteld om de emissies van de productiestappen in kaart te brengen en een evaluatie te maken naar aanvaardbaarheid. Wekelijks is er ook een overleg met het bedrijf en de afdeling Handhaving, het agentschap Zorg en Gezondheid en de Vlaamse Milieumaatschappij waarin het bedrijf en de experts een stand van zaken rapporteren.

De veiligheidsmaatregel bevat ook een bepaling dat maatregelen genomen moeten worden om verstuiving te voorkomen. Om hieraan tegemoet te komen, voert 3M een actieplan uit voor de afdekking van niet-begroeid terrein met folie of kiezel.

Zoals u gisteren waarschijnlijk hebt kunnen vernemen, heb ik het beroep van 3M afgewezen en ook de lozingsnormen nog verstrengd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister, om ons weer op de hoogte te brengen van de stand van zaken van een aantal wijzigingen. We hebben de afgelopen week in de krant kunnen lezen dat de eerste resultaten van het beschrijvend bodemonderzoek – een ander proces dat versneld in gang gezet is naar aanleiding van de Onderzoekscmissie PFAS-PFOS – gekend zijn. Wij lezen dat er in een zone van ongeveer 2 kilometer rond 3M vervuiling wordt vastgesteld boven de bodemsaneringsnorm en dat nu bekeken moet worden wat de volgende stappen zijn.

Minister, ik heb daarbij enkele vragen. Werd bij het bepalen van de bodemsaneringsnorm die nieuwe, strenge opinie gebruikt? Of wordt nog gewerkt met de beschikbare normen? Uit de onderzoekscommissie bleek ook dat het beschrijvend bodemonderzoek als opdracht heeft om de vervuilingsbron op te sporen om dan nadien een bodemsaneringstraject te bepalen, om de verspreiding van die vervuiling op te sporen en ook te meten vanaf waar er geen vervuiling meer wordt vastgesteld. In een vorig beschrijvend bodemonderzoek van 2006 is men gestopt aan de grenzen van 3M, omdat er daarbuiten enkel metingen waren onder de bodemsaneringsnorm. Zal men nu in dit onderzoek verder gaan dan dat? Daarmee bedoel ik: zo ver zoeken tot men geen vervuiling meer vindt? Of is die bodemsaneringsnorm opnieuw de grens tot waar men onderzoekt? Als de keuze gemaakt wordt om op die laatste manier te werken, lopen we dan niet het risico om over enkele jaren, als de norm verstrengd zou worden, opnieuw met hetzelfde probleem geconfronteerd te worden, namelijk dat we geen gegevens hebben over hoe die vervuiling zich verder heeft verspreid? Hoe wordt daar dus in dat onderzoek mee omgegaan? Kunt u mij daar meer informatie over geven? Kunt u mij ook meer informatie geven over het vervolgstraject voor dat beschrijvend bodemonderzoek?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Schauvliege, ik heb de risicowaarden die in dezen gehanteerd worden niet bij mij. Ik zal die moeten opvragen en aan u overmaken, vooraleer ik een andere risicowaarde geef, want ik ben daar geen specialist in. Dit beschrijvend bodemonderzoek gebeurt in een eerste fase binnen een ruime zone, maar zal nog verder aangevuld worden met zones die nog verder weg liggen. Daarnaast heb ik er bij 3M op aangedrongen om zo snel mogelijk het bodemsaneringstraject op te starten. In het laatste overleg hebben ze aangegeven dat ze dit proces willen opstarten en dat we zo snel mogelijk moeten kunnen beginnen met saneren. Het is alvast de bedoeling dat we dat doen en dat 3M er zich van bewust is dat te moeten doen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het bodemonderzoek waarvan we nu de eerste resultaten kennen, toont wel heel duidelijk aan dat saneren ook in de woongebieden belangrijk en nodig is. Ik denk dus dat het zeer belangrijk is dat daar zo spoedig mogelijk mee verdergegaan wordt, om de mensen een veilige omgeving te kunnen garanderen, waarbij 3M natuurlijk opdraait voor de kosten van die sanering. Ik wil u dus oproepen om met spoed aan dat dossier verder te werken en om 3M verder zeer grondig op te volgen, zodat de mensen in de buurt op die sanering kunnen rekenen en ook de garantie hebben dat die zeer zorgvuldig gebeurt. Dat moet ruim genoeg bekeken worden, zodat we nu niet dezelfde fouten maken als in het verleden en nadien dan moeten vaststellen dat er nog risico's waren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.